

19819

Wijziging van de Wet op het basisonderwijs met betrekking tot de inrichting van het activiteitenplan voor zover het betreft het aantal uren onderwijs dat leerlingen in de eerste drie schooljaren ten minste moeten ontvangen en met betrekking tot de grondslag voor de berekening van het aantal leerlingen

VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ONDERWIJS¹

Vastgesteld 13 maart 1987

De vaste Commissie voor Onderwijs heeft zich beraden op het wetsvoorstel strekkend tot wijziging van de Wet op het basisonderwijs met betrekking tot de inrichting van het activiteitenplan voor zover het betreft het aantal uren onderwijs dat leerlingen in de eerste drie schooljaren ten minste moeten ontvangen en met betrekking tot de grondslag voor de berekening van het aantal leerlingen.

De leden van de commissie formuleerden de volgende vragen en opmerkingen.

Algemeen

De leden van de commissie hadden met enige voldoening geconstateerd dat de oorspronkelijk voorgestelde «vierjarigenmaatregel» in de Tweede Kamer geen steun gekregen heeft. De in het onderhavige wetsvoorstel aangeboden oplossing riep bij hen echter nogal wat vragen op.

De leden van de fractie van het **C.D.A.** hadden geen behoefte deel te nemen aan de schriftelijke voorbereidingen. Zij zouden tijdens de openbare behandeling op de merites van het voorstel ingaan.

Formatienormen

De leden van de **P.v.d.A.**-fractie constateerden dat artikel 116a werd ingevoegd teneinde de geplande bezuinigingen reeds in het schooljaar 1986/1987 te effectueren. Het moet evenwel duidelijk zijn, dat gezien het niet synchroon lopen van begrotings- en schooljaren niet het gehele schooljaar 1986/1987 bij de voor 1987 aanvaarde bezuinigingen kan worden betrokken. Het eerste semester moet daar buiten blijven.

Artikel 116a verwijst naar artikel 18. In dat artikel wordt bepaald dat de formatie wordt berekend aan de hand van het aantal leerlingen, waarbij het gemiddelde wordt genomen van het feitelijk aantal leerlingen op 16 oktober, 16 januari en 1 april van het voorafgaande schooljaar.

Als men nu artikel 18 in samenhang met artikel 116a leest dan moet men tot de conclusie komen dat in dat laatste artikel 16 oktober 1986 en 16 januari en 1 april 1987 worden bedoeld.

¹ Samenstelling:

Leden: Hendriks (CDA), mw. Grol-Overling (CDA), mw. Ermen (PvdA), Stam (PvdA) (voorzitter), Van Boven (VVD), mw. Vonhoff-Luijendijk (VVD), Vis (D66), mw. Van Leeuwen (PSP), mw. Bolding (CPN), Waltmans (PPR), Holdijk (SGP), Schuurman (RPF), Van der Jagt (GPV).

Op welke wijze hebben de bewindslieden rekening gehouden met het hierboven reeds aangegeven uitgangspunt dat de bezuinigingen pas in het begrotingsjaar 1987 effect hebben? Het aantal leerlingen per 16 oktober 1986 behoort immers voor de volle honderd procent bij het bepalen van het gemiddelde mee te tellen.

Overzicht classesplitsingsnormen

De leden van de fractie van de **V.V.D.** verzochten de bewindslieden intussen hun een overzicht te verschaffen van de classesplitsingsnormen danwel formatievoorschriften die respectievelijk gegolden hebben in het lager onderwijs sinds de ingrijpende herziening van 1920, het kleuteronderwijs sinds het jaar waarin dat wettelijke grondslag verkreeg en het basisonderwijs sedert 1985.

Evaluatie

De leden van de fractie van de **P.v.d.A.** merkten op dat in de Tweede Kamer gesproken werd over «een evaluatie van de formatieregeling waarbij deze bezuinigingsmaatregelen meegenomen zullen worden».

Met «deze» bedoelde spreker de gevolgen van de onderhavige wettelijke regeling. Wat wordt er nu precies geëvalueerd? Over welk tijdvak strekt die evaluatie zich uit? Welk doel heeft men met deze evaluatie op het oog? Zullen de Kamers een verslag van deze evaluatie ontvangen?

Het amendement van de heer Schutte (op stuk nr. 7) was voor deze leden een krachtig argument voor hun stelling dat maatregelen soms effecten kunnen hebben die vooraf niet onderkend waren danwel heel slecht te schatten waren. Deze leden leek het amendement in zijn onvoorziene effecten een gevaarlijke bron van «mist» in het systeem.

Zal dit aspect van het onderhavige voorstel bij bovengenoemde evaluatie worden betrokken? Kan het zesde lid van artikel 11 ook dergelijke onduidelijkheid opleveren?

De leden van de fractie van de **P.S.P.** vroegen naar de gevolgen van het aanvaarden van het bovengenoemde amendement-Schutte.

Kunnen de bewindslieden een schatting geven van het effect van het amendement op de positie van vrouwen, te meer daar ooit uit emancipatorische overwegingen tot gelijkschakeling van schooltijden werd besloten?

De leden van de fractie van de **V.V.D.** wilden weten of de bewindslieden al een indicatie kunnen geven van de wijze waarop de meeste scholen van hun keuzemogelijkheden gebruik zullen maken.

De leden van de **P.P.R.**-fractie waren zeer benieuwd op welke wijze de bevoegde gezagsorganen deze maal weer de door de wetgever voor hen opgeworpen problemen zouden weten te overwinnen. Zij hoopten dat de bewindslieden aan dat aspect in de bovengenoemde evaluatie uitdrukkelijk aandacht zouden besteden.

Ontbreken van het advies van de Raad van State

De leden van de fractie van **D66** waren bij hun onderzoek van het onderhavige wetsvoorstel gestoten op een ernstige staatsrechtelijke onregelmatigheid.

Aan de Raad van State werd op 9 oktober 1986 advies gevraagd over een wetsvoorstel tot wijziging van de voorschriften voor toelating tot het basisonderwijs. De Raad bracht op 20 november daaropvolgend daarover advies uit.

Op 18 december 1986 werd het nu aanhangige wetsvoorstel ingediend. Het voorstel had geen betrekking meer op toelatingsvoorschriften maar beoogde een vermindering van het aantal uren te ontvangen onderwijs.

Over de inhoud van dat voorstel is geen advies van de Raad van State gevraagd. De Raad van State mag dan urenvermindering als mogelijk alternatief genoemd hebben, waaraan in de memorie van toelichting aandacht moet worden besteed, daarmee kan niet anders zijn bedoeld dan dat de raad het verstandig achtte dit alternatief in de memorie zelf al gemotiveerd af te wijzen. Uit de tekst blijkt niet anders dan dat de raad uitgaat van de vooronderstelling dat de voorgestelde wijzigingen van de toelatingsvoorschriften als zodanig zou worden ingediend: «in dit verband ware in de memorie van toelichting mede aandacht te schenken aan de suggestie om een alternatief te overwegen in de vorm van vermindering van het aantal schooluren» (bladzijden 2 en 3 van stuk A).

Handelen de bewindslieden door de gevolgde procedure niet in strijd met artikel 73 Grondwet jo. artikel 15 Wet op de Raad van State?

De woorden in de considerans «de Raad van State gehoord» hebben immers geen betrekking op het aangeboden wetsvoorstel maar op een nooit ingediend stuk.

Lezing van het nader rapport levert de indruk op dat de bewindslieden het onderhavige voorstel slechts zien als een wijziging van het oorspronkelijke. In het openbaar debat heeft de bewindsvrouw daarop in reactie op vragen van de heer Nuis op gelijke wijze geantwoord. Zijn de bewindslieden nu werkelijk van mening dat het niet inwinnen van advies over voorliggend voorstel daarin zijn rechtvaardiging vindt?

De bewindslieden spreken in het nader rapport zelf van het *nieuwe* voorstel van wet (bladzijde 2, derde volle alinea) als ze het ingediende stuk willen onderscheiden van zijn nooit ingediende voorganger.

Kunnen de bewindslieden uiteenzetten welke argumenten zij hebben om deze, staatsrechtelijke onregelmatigheid voor hun rekening te nemen?

Vertrouwende, dat de regering bereid is op het vorenstaande vóór de openbare beraadslaging schriftelijk te antwoorden, acht de commissie die beraadslaging voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Stam

De griffier van de commissie,
Van der Putten